

कृषि उन्नती योजना - राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत तेलबिया व तेलताड अभियान वार्षिक कृती आराखड्याची सन २०१८-१९ मध्ये अंमलबजावणी करण्यास प्रशासकीय मान्यता प्रदान करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: अंअपी-२०१८/ प्र.क्र.४६/४अ

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई- ४०० ०३२.

तारीख: १६ मे, २०१८.

वाचा :-

- १) कृषी सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग (गळीतधान्य शाखा), भारत सरकार यांचे पत्र क्र.४-१/२०१८-१९/NFSM (OS &OP), दि.०२/५/२०१८.
- २) कृषी आयुक्तालयाचे पत्र क्र.विप्र.२/रागतेअ.(गळीत)१८-१९/प्र.मा. प्र./प्र.क्र.१/१७४/१८, दि.४ मे, २०१८.

प्रस्तावना

केंद्र शासनाने सन २०१४-१५ पासून, एकात्मिक गळीतधान्य, तेलताड व मका विकास कार्यक्रम ऐवजी राष्ट्रीय तेलबिया व तेलताड (National Mission on Oilseed and Oil Palm (NMOOP)) या अभियानाची सुरुवात केली होती. सन २०१८-१९ पासून केंद्र शासनाने राष्ट्रीय तेलबिया व तेलताड अभियान राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान (तेलबिया व तेलताड) मध्ये अंतर्भूत केले आहे. सदर अभियानात अभियान क्र.१ (तेलबिया), अभियान क्र. २ (तेलताड) व अभियान क्र.३ (वृक्षजन्य तेलबिया) या तीन अभियानांचा समावेश असून राज्यात अभियान क्र.१ (तेलबिया) व अभियान क्र.३ (वृक्षजन्य तेलबिया) यांची अंमलबजावणी करण्यात येणार आहे. सदर अभियानामधे मुलभूत बियाणे खरेदी (१०० टक्के केंद्र हिस्सा) ही बाब वगळता इतर बाबीसाठी केंद्र राज्य हिश्याच्या अनुदानाचे प्रमाण ६०:४० असे राहणार आहे.

केंद्र शासनाने संदर्भाधीन अ.क्र. १ येथील पत्रान्वये, राज्यात सन २०१८-१९ या वर्षात राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान (तेलबिया व तेलताड) ची अंमलबजावणी करण्यासाठी ₹६,९०४.९८ लक्ष निधीच्या वार्षिक कृती आराखड्यास मंजूरी दिली आहे. सदर वार्षिक कृती आराखड्यानुसार सदर अभियान राज्यात सन २०१८-१९ मध्ये अभियान-१ (तेलबिया) व अभियान-३ (वृक्षजन्य तेलबिया) साठी राबविण्यात येणार असून, अभियान-१ साठी ₹६,७९८.७४ लक्ष व अभियान-३ साठी ₹१०६.२४ लक्ष नियतव्ययाचा कार्यक्रम मंजूर आहे. सदर निधीमध्ये केंद्र हिस्सा ₹४,१७४.९८ लक्ष व राज्य हिस्सा ₹२,७३०.०० लक्ष इतका आहे. केंद्र शासनाने मंजूरी दिलेल्या ₹६,९०४.९८ लक्ष (अक्षरी रुपये एकोणसत्तर कोटी चार लक्ष अठ्ठयाण्णव हजार फक्त) निधीच्या कार्यक्रमास प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

१. केंद्र पुरस्कृत कृषी उन्नती योजनेअंतर्गत राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान (तेलबिया व तेलताड) अभियानांतर्गत अभियान-१ (तेलबिया) व अभियान-३ (वृक्षआधारित तेलबिया) अंतर्गत केंद्र शासनाने मंजूर

केलेला कार्यक्रम राज्यात सन २०१८-१९ मध्ये राबविण्यासाठी ₹६९०४.९८ लक्ष (अक्षरी रुपये एकोणसत्तर कोटी चार लक्ष अठ्ठयाण्णव हजार फक्त) निधीच्या कार्यक्रमास प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

२. केंद्र शासनाने सदर अभियानांतर्गत मंजूर केलेल्या ₹६९०४.९८ लक्ष निधीचा अभियान निहाय केंद्र व राज्य हिस्सा पुढीलप्रमाणे राहिल.

(रुपये लाखात)

अ.क्र.	अभियानाचे नाव	केंद्र हिस्सा (६० टक्के)	राज्य हिस्सा (४० टक्के)	एकूण
१	राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान (गळीतधान्य)	४१११.२४	२६८७.५०	६७९८.७४
२.	राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान (वृक्षजन्य तेलबिया)	६३.७४	४२.५०	१०६.२४
	एकूण	४१७४.९८	२७३०.००	६९०४.९८

३) सदर वार्षिक कृती आराखडयामधील अभियाननिहाय तसेच घटक / उपघटक निहाय मंजूर आर्थिक व भौतिक लक्ष्यांकांचे विवरण सोबतच्या परिशिष्ट "अ" व "ब"मध्ये नमूद केले आहे.

४) राज्य हिश्यासाठी जिल्हा नियोजन समितीच्या अखत्यारीतील तरतूदीस प्रशासकीय तसेच वित्तीय मान्यता, संबंधित जिल्हाधिकारी यांचेकडून देण्यात येईल.

५) सदर निधीचा विनियोग करताना, केंद्र शासनाने सदर अभियानाच्या अनुषंगाने निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचना, दि.२ मे, २०१८ पत्रान्वये मंजूर केलेला कृती आराखडा विचारात घेऊन, सन २०१८-१९ मध्ये राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान (तेलबिया व तेलताड) कार्यक्रम राबवावा. कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर कार्यक्रमापेक्षा जास्तीचा कार्यक्रम राबविला जाणार नाही, याबाबत आवश्यक ती दक्षता घ्यावी.

६) सदर अभियान अंतर्गत यांत्रिकीकरण घटकाची अंमलबजावणी, शासन निर्णय क्र.०४१८/ प्र.क्र.१५५/ १४-अ, दि.२७ एप्रिल, २०१८ च्या शासना निर्णयान्वये निर्गमित केलेल्या उन्नत शेती - समृद्ध शेतकरी मोहिमेच्या मार्गदर्शक सुचनानुसार करण्यात यावी.

७) सदर निधी खर्च करताना तो विहित कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/टेंडर नियमावली व नियमांचे/ प्रकियेचे/वित्तीय अधिकांराच्या मर्यादेत/P.W.D मॅन्युअलचे अधिन राहून/C.V.C तत्वानुसार/CAGच्या निर्देशानुसार/ प्रचलित शासन निर्णय/नियम/परिपत्रक/ तरतूदीनुसार, बजेट व कोषागार नियमावलीनुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अंमलबजावणी यंत्रणानी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत शासन नियम/अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयाची राहिल.

८) राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान (तेलबिया व तेलताड) उद्दिष्ट पूर्तीसाठी संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचना विचारात घेवून उद्दिष्टनिहाय सविस्तर मार्गदर्शक सूचना सर्व क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांना निर्गमित कराव्यात.

९) सदर अभियानांतर्गत गट प्रात्यक्षिके व अन्य लाभ देण्याकरीता लाभार्थी निवड करताना अल्प व अत्यल्प भूधारक शेतकरी, अनुसूचित जाती/जमाती शेतकरी व महिला लाभार्थी यांना प्राधान्य देण्यात यावे.

१०) अभियानाचा मासिक/तिमाही प्रगती अहवाल केंद्र शासनास सादर करावेत.

- ११) अभियानाची अमंलबजावणी अधिक प्रभाविपणे व परिणामकारकरित्या होण्याच्या दृष्टीने या अभियानाअंतर्गत प्रकल्पाधारित विकास/ विस्तार कार्यक्रम राबविण्यात यावा.
- १२) या अभियानाचे मुल्यमापन त्रयस्थ यंत्रणेकडून (Third Party Evaluation)करून घ्यावे.
- १३) सन २०१७-१८ व २०१८-१९ मध्ये वैयक्तिक लाभ दिलेल्या लाभधाराकांची यादी तालुका कार्यालये/पंचपायत समिती/जिल्हाधिकारी कार्यालयात लावण्यात यावी.
- १४) वैयक्तिक लाभार्थ्यांच्या अनुदानाची रक्कम DBTद्वारे त्यांच्या बँक खात्यावर PFMS प्रणाली द्वारे जमा करण्यात यावी.
- १५) लाभार्थ्यांचे बँक खाते आधारकार्डशी Link असणे आवश्यक आहे.
- १६) सन २०१८-१९ मध्ये राज्यात सदर अभियानाची अमंलबजावणी व सनियंत्रण करण्याच्या दृष्टीने निधी आहरण व वितरण करणेसाठी विविध स्तरावरील अधिकाऱ्यांना पुढीलप्रमाणे नियंत्रण तसेच आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	स्तर	नियंत्रण अधिकारी	आहरण व संवितरण अधिकारी
१.	आयुक्तालय स्तर	संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषी आयुक्तालय,पुणे	सहाय्यक संचालक (लेखा-१) कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे.
२.	विभाग स्तर	संबंधित विभागीय कृषी सह संचालक	संबंधित विभागीय कृषी सह संचालक कार्यालयातील लेखाधिकारी
३.	जिल्हा स्तर	संबंधित जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी	संबंधित जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी कार्यालयातील लेखाधिकारी

१७) केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे या योजनेचा आर्थिक व भौतिक प्रगतीचा अंतिम अहवाल केंद्र शासनाला तसेच राज्य शासनास सादर करताना त्यामध्ये अनुसूचित जाती/जमातीचे शेतकरी यांच्यासाठी निर्धारित केलेले भौतिक/आर्थिक साध्य याबाबतची माहिती स्वतंत्रपणे सादर होईल, याबाबत दक्षता घेण्यात यावी.

१८) सदर शासन निर्णय मा. अपर मुख्य सचिव (कृषि) यांच्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१८०५१६१३२८३२२६०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(श्रीकांत आंडगे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. मंत्री (कृषि) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- २) मा. राज्य मंत्री (कृषि) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा.विरोधी पक्ष नेता, विधानसभा, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई

- ४) मा.विरोधी पक्ष नेता, विधानपरिषद, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- ५) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
- ६) अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ८) अपर मुख्य सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ९) आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १०) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, अकोला.
- ११) संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे.
- १२) सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
- १३) सर्व जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी
- १४) महालेखाकार (स्थानिक निकाय लेखा परिक्षा व लेखा), मुंबई.
- १५) महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर
- १६) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर
- १७) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य
- १८) सहायक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे
- १९) वित्त विभाग (कार्या. व्यय-१ / अर्थसंकल्प - १३), मंत्रालय, मुंबई
- २०) निवड नस्ती ४-अ.

प्रपत्र - अ

सन २०१८-१९ साठी राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान (गळीतधान्य) वार्षिक कृती आराखडा

(रुपये लाख)

अ.क्र.	घटक / बाब	केंद्र : राज्य खर्चाचे प्रमाण	उच्चतम अनुदान मर्यादा	परिमाण	मंजूर लक्षांक			
					भौतिक	आर्थिक		
						केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा	एकुण
अ. बियाणे घटक								
१	मुलभूत (पैदासकार) बियाणे खरेदी	१००% केंद्र	केंद्र शासनाने निर्धारित केलेल्या दरानुसार खरेदीची पुर्ण किंमत प्रतिपूर्ती अनुदान	किं.	७९०.१	८०.००	०.००	८०.००
२	पायाभूत बियाणे उत्पादन	६०:४०	रु. २५००/किंवल	किं.	५४००	८१.००	५४.००	१३५.००
३	प्रमाणित बियाणे उत्पादन	६०:४०	रु. २५००/किंवल	किं.	२६८३८	४०२.५७	२६८.३८	६७०.९५
४	प्रमाणित बियाणे वितरण	६०:४०	किंमतीच्या ५० टक्के किंवा उच्चतम रु.४०००/किंवल मर्यादेत	किं.	३४०५०	८१७.२०	५४४.८०	१३६२.००
	अधिक उत्पादन देणारे वाण							
एकुण बियाणे घटक(अ)		----	---	----	----	१३८०.७७	८६७.१८	२२४७.९५
ब. तंत्रज्ञान प्रसार घटक								
५	गट प्रात्यक्षिके	६०:४०	----	----	----	----	----	----
	अ) भुईमुग		रु. १००००/हेक्टर	हे.	१३५०	८१.००	५४.००	१३५.००
	ब) सोयाबीन		रु. ६०००/हेक्टर	हे.	२६०००	९३६.००	६२४.००	१५६०.००
	क) करडई		रु. ३०००/हेक्टर	हे.	८००	१४.४०	९.६०	२४.००
	एकुण गट प्रात्यक्षिके		----	----	२८१५०	१०३१.४०	६८७.६०	१७१९.००
६	शेतकरी प्रशिक्षण	६०:४०	रु. २४०००/प्रशिक्षण	संख्या	२५०	३६.००	२४.००	६०.००
७	अधिकारी प्रशिक्षण	६०:४०	रु.३६००० /प्रशिक्षण	संख्या	१९	४.१०	२.७४	६.८४
एकुण तंत्रज्ञान प्रसार घटक....(ब)			---	----	----	१०७१.५०	७१४.३४	१७८५.८४

क. उत्पादन वाढीसाठी निविष्ठा वितरण								
८	जिप्सम/ पायराईट्स/ डोलोमाईट/ एस.एस.पी.	६०:४०	किंमतीच्या ५० टक्के किंवा उच्चतम रु.७५०/हेक्टर	हे.	६५००	२९.२५	१९.५०	४८.७५
९	जैविक खते (रायझोबियम कल्चर/पी.एस. बी.)	६०:४०	किंमतीच्या ५० टक्के किंवा उच्चतम रु.३००/हेक्टर	हे.	१५०००	२७.००	१८.००	४५.००
१०	पिक संरक्षण औषधे (तणनाशके व सुक्ष्ममुलद्रव्यासह)	६०:४०	किंमतीच्या ५० टक्के किंवा उच्चतम रु.५००/हेक्टर	हे.	३००००	९०.००	६०.००	१५०.००
११	जैविक किड नियंत्रण (एन.पी.व्ही.)	६०:४०	किंमतीच्या ५० टक्के किंवा उच्चतम रु.५००/हेक्टर	हे.	१२००	३.६०	२.४०	६.००
१२	पॉवर ऑपरेटेड सुधारीत कृषि औजारे	६०:४०	अ.जा/अ.ज./अल्प व अत्यल्प भूधारक/महिला लाभार्थ्यांसाठी किंमतीच्या ५० टक्के किंवा उच्चतम रु.६३,०००/ औजार मर्यादेत, इतर लाभार्थ्यांसाठी किंमतीच्या ४० टक्के किंवा उच्चतम रु.५०,०००/औजार मर्यादेत	संख्या	२०००	७५६.००	५०४.००	१२६०.००
१३	पाईप्सचा पुरवठा	६०:४०	किंमतीच्या ५० टक्के किंवा पाईप्सच्या प्रकारानुसार उच्चतम रु. २० ते ५०प्रती मीटर मर्यादेत	मीटर	९५००००	२८५.००	१९०.००	४७५.००
एकुण उत्पादन वाढीसाठी निविष्ठा घटक....(क)		----	---		----	११९०.८५	७९३.९०	१९८४.७५
ड. फ्लेक्झी निधी								
अ	डिझेल पंपसंच वितरण	६०:४०	किंमतीच्या ५० टक्के किंवा उच्चतम रु.१०,००० मर्यादेत	संख्या	१५००	९०.००	६०.००	१५०.००

ब	शेततळी (२० X २० X ३)	६०:४०	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा उच्चतम रु.४०,४६७/- (मागेल त्याला शेततळे धर्तीवर)	संख्या	१५०	३६.४२	२४.२८	६०.७०
क	शेततळी (३० X ३० X ३)	६०:४०	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा उच्चतम रु.५०,०००/- (मागेल त्याला शेततळे धर्तीवर)	संख्या	१५०	४५.००	३०.००	७५.००
ड	गोदाम उभारणी (२५० मे.टन क्षमता)	६०:४०	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा उच्चतम रु. १२.५० लाख मर्यादेत	संख्या	३०	२२५.००	१५०.००	३७५.००
एकुण फलेव्झी निधी घटक....(ड)		----	---	----	----	३९६.४२	२६४.२८	६६०.७०
इ. प्रकल्प व्यवस्थापन खर्च								
अ	तांत्रिक सहाय्यता गटाचे मानधन	६०:४०	रा.अ.सु.अ.(गळीत) मा.सू.प्रमाणे	संख्या	४०	५३.७६	३५.८४	८९.६०
ब	भाडे तत्वावर वाहन घेणे /अभियान सनियंत्रण	६०:४०	----	----	----	५.९४	३.९६	९.९०
क	आकस्मीक खर्च	६०:४०	----	----	----	१२.००	८.००	२०.००
एकुण प्रकल्प व्यवस्थापन खर्च घटक....(इ)		----	----	----	----	७१.७०	४७.८०	११९.५०
एकुण एकंदर		----	----	----	----	४९११.२४	२६८७.५०	६७९८.७४

प्रपत्र - ब

सन २०१८-१९ साठी राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान (वृक्षजन्य तेलबिया) वार्षिक कृती आराखडा

(रुपये लाख)

अ.क्र	घटक/बाब	उच्चतम अनुदान मर्यादा	परिमाण	मंजूर लक्षांक			
				भौतिक	आर्थिक		
					केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा	एकुण
१. क्षेत्र विस्तारासाठी निविष्ठा							
१.१ नर्सरीचा एकात्मिक विकास आणि लागवड							
अ)	करंज (५०० रोपे/हे.)	रु. २०,०००/हेक्टर	हेक्टर	१००	१२.००	८.००	२०.००
ब)	महुआ (२०० रोपे/हे.)	रु. १५,०००/हेक्टर	हेक्टर	५५	४.९५	३.३०	८.२५
क)	कोकम (२५० रोपे/हे.)	रु. १५,०००/हेक्टर	हेक्टर	३४५	३१.०५	२०.७०	५१.७५
एकुण (१.१)		-----	-----	५००	४८.००	३२.००	८०.००
१.२ वृक्षजन्य तेलबिया लागवडी पश्यात देखभाल							
अ)	करंज (४ वर्ष)	रु. २,०००/हेक्टर	हेक्टर	२४.१०	०.२९	०.१९	०.४८
ब)	महुआ (८ वर्ष)	रु. २,०००/हेक्टर	हेक्टर	१८२.५५	२.१९	१.४६	३.६५
क)	कोकम (६ वर्ष)	रु. २,०००/हेक्टर	हेक्टर	३२४.७०	३.९०	२.६०	६.४९
एकुण (१.२)		-----	-----	५३१.३५	६.३८	४.२५	१०.६३
एकुण(१)		-----	-----	१०३१.३५	५४.३८	३६.२५	९०.६३
२. उत्पादन वाढीसाठी निविष्ठा							
२.१	आंतरपिक घेण्यासाठी अनुदान	रु. १,०००/हेक्टर	हेक्टर	राज्यासाठी मंजूर नाही.			
३. तंत्रज्ञान प्रसार घटक							
३.१	शेतकरी प्रशिक्षण	रु. २४,०००/प्रशिक्षण	संख्या	५	०.७२	०.४८	१.२०
३.२	विस्तार कर्मचारी/अधिकारी/निविष्ठा विक्रेते प्रशिक्षण	रु. ३६,०००/प्रशिक्षण	संख्या	२	०.४३	०.२९	०.७२
एकुण(३)		-----	-----	७	१.१५	०.७७	१.९२

४	प्रकल्प व्यवस्थापन खर्च	-----	-----	-----	१.९२	१.२८	३.१९
५. फलेवझी निधी							
५.१	शेततळी (२० X २० X ३)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा उच्चतम रु.४०,४६७/- (मागेल त्याला शेततळे धर्तीवर)	संख्या	३	०.७२	०.४८	१.२००
५.२	शेततळी (३० X ३० X ३)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा उच्चतम रु.५०,०००/- (मागेल त्याला शेततळे धर्तीवर)	संख्या	३	०.९०	०.६०	१.५००
५.३	डिझेल पंपसंच वितरण	किंमतीच्या ५० टक्के किंवा उच्चतम रु.१०,००० मर्यादेत	संख्या	७८	४.६८	३.१२	७.८००
एकुण(५)		-----	-----	-----	६.३०	४.२०	१०.५००
एकुण एकंदर (१ ते ५)		-----	-----	-----	६३.७४	४२.५०	१०६.२३८